

سال : ۱ تاریخ تأسیسی : ۱۵ شعبان المعظم ۱۳۴۳ شماره : ۱۳ - ۱۴

نونه مردور اسر صلوح الدین ابو نصیب
 هر بزرگوارت بیت کورد کور فخر عرب

دیاری کردستان

هدیه کردستان

DIARY KURDISTAN

صاحب امتیاز: صاحب قران زاده

Proprietor & Editor:
 S. Z. Sahibgran

مدیر اداره : رشید شوقی

طبعت بالمطبعة السربانية الكاثوليكية في بغداد

۵ مارت ۱۳۴۲ - ۱۹۲۶

۹۵۳

۲۰ شعبان ۱۳۴۴

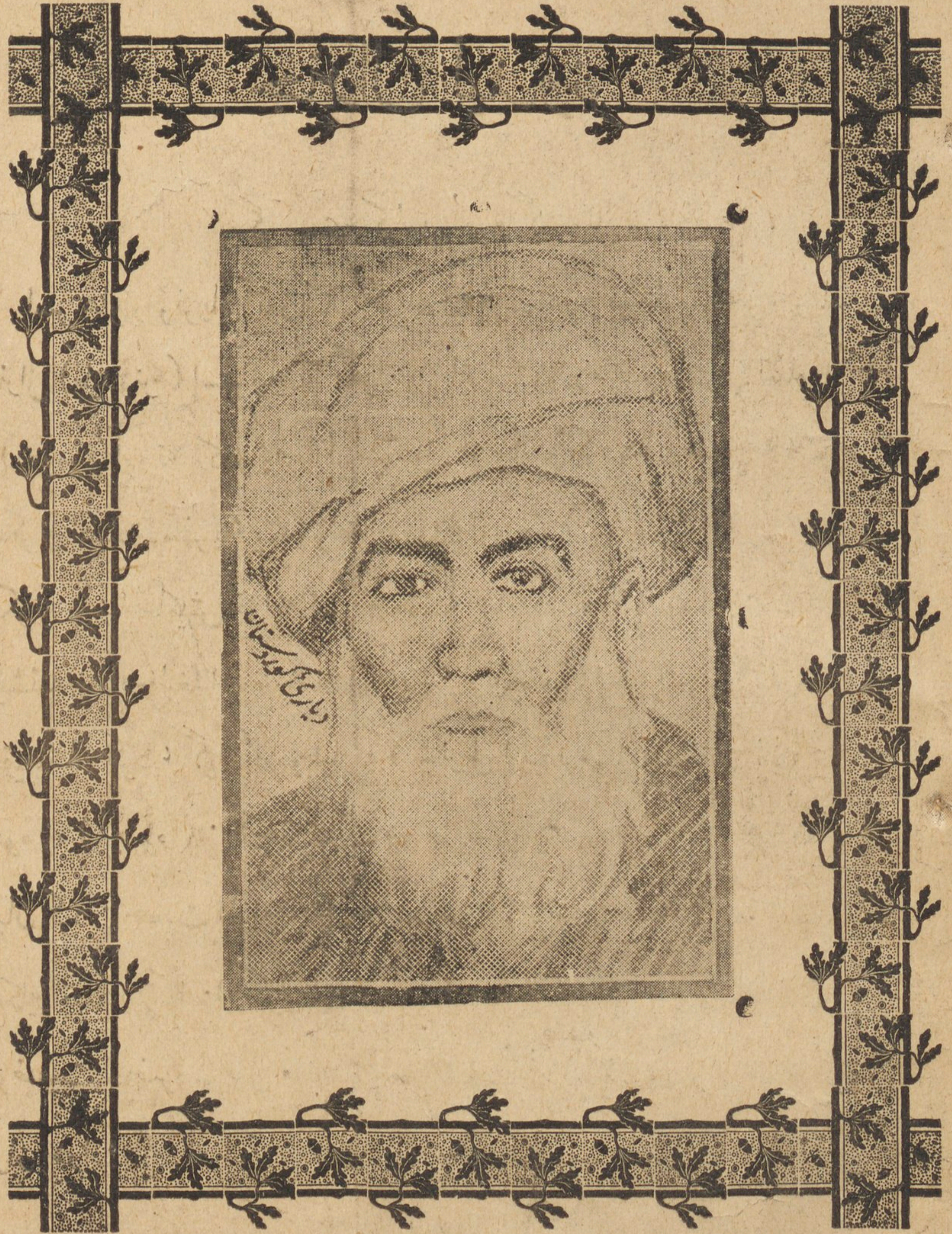
دیار کوردستان

A "Diary Kurdistan"
avec les meilleurs souhaits
pour le peuple Kurd.

Général J. Laidoner
[Esthonie]

ellosul - nov. 1925.

بو دیاری کوردستان: لگن ام رسم نبریکات و تمنیات خالصه بملت کورد اگه بینم
موصل: تشرین ثانی ۱۹۲۵ جنرال لیدونر

سماحة الشيخ سعيد افندي زعيم الثورة الكردية

رئيس قيام كورد: سماحت مآب شيخ سعيد افندي

جنرال لیدونر

گوره ی کوئل دوم گل ملل

لسر هاوار و فریاد آثور یکان گویان ، جمعیت اقوام بو تحقیقات لثیر ربامت جنرال (لیدونر) استونیایی (کولونل یاش) وزیر شر چه ک - اسلوواکیا و (موسیو اورته کانونیه ز) اسپانیایی انتخاب کرد ، (میستر مارقس) سکر تیر هیئت سفریه پیشوی جمعیت اقوام و (موسیو شاریر) ایتالیایی سکر تیر لجنه عامیش خرا نه تک ام هیئته . ام ذواته لاول تشرین ثانی ۱۹۲۵ گیشتنه بغداد ، ابغدادوه چونه موصل ، لویوه بو زاخو ، حدود یان دی ، تحقیقاتیان کرد ، گرانوه موصل . (جنرال لیدونر) ۲۶ تشرین ثانی ۱۹۲۵ چوه وه (جنوه) . لاجتماع کانون اول مشاهدات و مطالعات خوی تفصیلاً بیان کرد . جمعیت اقوام لحق حدود عراق و تورک قراری دا ، نقاط نظر انکلیز تصدیق کرا . (کولونل یاش) و (موسیو مارقس) بو چاو دیری سنور و وضعیت حاضره لموصل مانوه ، له ۸ کانون ثانی ۱۹۲۶ بو گرانوه ی امانیش قرار درا .

(جنرال لیدونر) سیف و قلبی رام فکر و مرام کردوه ، ماضی ییک زور بشرف و بقیمتی هیه . لای جمعیت اقوام فکر و مطالعه ی گلی موثر و نافذه ، لوقت خوی له (استونیا) - لژور روسیایه - لهم وطنان خوی اردوی ریک خستوه

لتك بولشه و يك بشرها توه ، جانسپاراناه و ماهراناه صرف همت و قدرتی
 كرده . ملت خوی نجات داوه ، وطن و مملکتی بنعمت سر بجنوی و استقلال
 گیاندوه . جلادت و مهارتی تقدیرات و ممنونیت ملك بریتانیای جلب كرده
 له درجه فارس نائل نشان هره گورهی حكومت انگلیز بوه .

(جنرال لیدونر) - مرده ، بحسب پیماوتی و غیرتی طرفدار و خیر خواه
 ملل مغدوره یه . حسب الوجدان مدافع حق و حقیقته ، قهرمان انسانیته .
 لسفر موصلیا موجودیت کردیشی بچاوخوی دی ، رشم خوی بو (دیاری
 کردستان) و (کردان) بدیاری نارد و بخطط دست خوی تمنیات و تبریکات
 خالصه ی بوملت کر دظهار و سزاوار فرمو . ام التفاته بوایمه - و امیداکین -
 نوید استقباله . تاریخ ، زمان ، حادثات باشتر روادا . . . کردیش به پیی
 قدرت و لیاقتی البت به بش و قسمت خوی اگا . . . ام دیاری یه گرانبهاییه
 لسر صدر احترامات و ستایشات (دیاری کردستان) نشان درا . عیناً
 عرض انظار همو کورد زمانان کرا . . . وظیفه ی خومان بچی هینا . . . ام
 دیاری یه لای کورد هر امینی ، البت له بیر ناچی . . .

له (دیاری کردستان) و (دیار کوردان) وه نامتناهی شکر و سلام

بو جناب جنرال ورفیقان جنرال . . . !

شیخ سعید

و

قیام کردستان

کس نماوه ناو بانک شیخ سعید رئیس اختلال و قیام کوردستانی نیستی
ام خبره نه وک هر لاسیای غربی . لاقصای غرب ، لاوروپا ، لامریقا ،
لهمو دنیا دنکی دایوه .

له جرائد مختلفه رسم شیخ سعید کیشرا ، لم اختلاله بخت کرا . لکن
هتا ایستا رسم شیخ سعید و ترجمه حالی بتواوی نشان ندرا . (المصور) که یکه
جریده مصور مملکت مصره ، اثرماره یکیا رسم (ملا سعید افندی بدیع
الزمان) (۱) ی بهی (شیخ سعید) نواندبو . ام جاره (شیخ علی رضا افندی)
کری (شیخ سعید افندی) که لهاملان وروسیای اختلال کرده هاته بغداد
ام رسمه که لم ژماره دا کیشراوه عینا رسم (شیخ سعید) ه ترجمه حالیشی
بپی افاده و معلومات (شیخ علی رضا افندی) نوسرا و عرض خویندواران
(دیاری کردستان) کرا .

(۱) (ملا سعید افندی بدیع الزمان) ش لاعظم و وطن پروران ملت کرده ، بعلم
وعرفانی ، بفضل و وجدانی شهرتگیر آفاقه . فوطوغرافی اویش انشا الله عرض انظار
برادران اکین

(شیخ سعید افندی) کرۍ (شیخ محمود افندی) به (شیخ محمود افندی)
 دانیشتوی دی (کادار) بوه . اولاه (کادار) پاش مدتی له (پالو)
 ارشادی فرموه . (کادار) داخل ناحیه (منش کرد) ، ام ناحیه به
 لتوابع ولایت (گنج) ، او ناوه همو کردن و کرد زبان . (شیخ محمود
 افندی) ش کرۍ (شیخ علی افندی) به (شیخ علی افندی) لوناوه به (السبتي
 الامدی) مشهور بوه . لوقت خوی طریقت نقشیه ی حضرت (مولانا خالد
 شهرزوری) ورگرتوه اقتباس فیوضاتی کردوه و بوه بیکه خلیفه (حضرت مولانا)
 (شیخ سعید افندی) لتاریخ (۱۲۸۵) هجری له (پالو) قدمنهاده عالم
 شهود بوه . دایکی کچ (شیخ عبدالله افندی) خلیفه (شیخ علی افندی) باپیری به .
 مدارس (پالو) و (موش) تحصیل و اکمال علی کردوه و اجازه ی ورگرتوه
 لعلوم شرعیه دا استاذ و متخصص بوه . طریقت نقشیه ی لباوکی ورگرتوه .
 هر زمان باوکیا خلیفه بوه و دستی بتدریس و ارشادات کردوه و فضل و
 عرفانی مشهور بوه .

طبیعت شعریه یشی هبوه ، بکردی و عربی و فارسی و ترکی اشعاری هیه
 (شیخ محمود افندی) لتاریخ (۱۳۱۶) له (خنس) امر خدای بجی
 هیناوه ، مرقدی ساعتی لروژ آوای قصبه خنس زیارتگاه خاص و عامه .
 (شیخ سعید افندی) بآرزو و بیعت مریدان و خلفا و رؤساء عشائر
 لچی باوکی بوه بیوست نشین طریقت علیه نقشیه . مدت حیاتی بارشاد
 و تدریس رابوردوه . فصاحتی ، قوه علیه و ارشادیه ی ، عبادت و تقوای
 موقعیکی زور بلند و روحانی پی بخشپوه .

دوانزه مجاز علم و شخصیت هزار مرید و خلیفه‌ی بوه . امانه بلا قید و شرط تابع و منقاد امر و نهی شیخ سعید بون . . . خوی یکی بوله خلفای باپیری، له گلی خلفای تریشوه مریدان و توابع شیخ علی افندی باپیری هیه امانه‌ش بحسب امه‌ی که جی نشین و پوسته نشین طریقت شیخ سعید بو دوباره تماشای امر و نهی امیان اگرد . بهم جوره تقریبا (۱۴۰۶۰۰۰) نفس مراجعتگاه دین و دنیا یان (شیخ سعید افندی) بو . . . اول ژنی کیچ (شیخ احمد افندی چان) ه (چان) دی بیکه لتوابع (جبا قچور) شیخ احمد افندی خلیفه‌ی شیخ علی افندی باپیر شیخ سعیده . لم ژنه‌ی سه کروی (شیخ علی رضا شیخ غیاث الدین ، صلاح الدین) هیه ، هر سه کیان موجودن

ژنی دومی خشک (خالد بك) رئیس عشائر (جبران) ه خالد بك لمکتب حربیه استانبول له قسم عشائر درچوه ، لتشکیلات حمیدیه و حرب عمومی میر آلائی (کولونل) عسکری بو . پاش متار که لاز ضرورم موظف بو و گلی خدمتی بو . پیش قیام شیخ سعید لائنه‌ی توقیف یوسف ضیا بك مبعوت بتلیس ، خالد بك لاز ضرورم غفلة گیراوه و سوق بتلیس کراوه ، لوی لمر مسئله ملیت و کردیت امیش نراوتوه بنشانه تفنک . انشا الله مستقبلا زیاتر معلومات ادین و رسم رجال اختلال کورد و اعظم ملت بره بره عرض اکین . . . شیخ سعید افندی لم ژنه‌ی تنها کریک بچوکی هیه .

ژن سه‌می خلفای باپیری کیچ (شیخ علی افندی) دانیشتوی دی (حاجی بك) ه . دی حاجی بك لتوابع (وارطو) یه لم ژنش هر کرویکی

سلطان صلاح الدین

ما قبلې ژماره ۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷، ۸، ۹ نوسراوه

۷

- هاتن باوک صلاح الدین -

دنگ بلاو بو بوکه باوک صلاح	لگرو گيچل ام ترک و کردو... انه نابی .
الدین له (شام) درچوه . کوتوته	- وس به عمر ! ام کردانه زور
ری ... له (مصر) چاوروان	لوان چاکترن . لیرت چو ، اپیش
تشریفی بون . بو برو پیری ، پایتخت	امان چیمان ادی ، چه عذابیکان
خلافت فاطمیه لدار کاتبو . موکب	اکیشا ! .. یکی لجی خوی هلسایه
هایون له (قصرین) درچو بو .	باجیکیان اخسته سر ، کی ای توانی
لین دوکس گفتگو بیک وها بو:	ناو چوار یار نی بتواوی بینی ! ..
- هلسه برا ! تیرخو نبوی؟ خلق	- بخواراست الی می باو کم لناومن
قاهره همو هاتنه یک دنیا درچو .	زور پشیمان بو . . . استه چی ، بوه مام
راست به گوی درپژکت بینه ! ..	حسن ! اتوانین بروین؟ انگوت
- بو کوی ؟ بوچی ؟	کرکت بینه ! ..
(قاهره) وک (قساط) آگری تیر	- خلیفه (العاقد لدین الله) لقصر
نبوی ، یاخو باجیک ترمان نخرایدته	درچوه ، او اهات . . گلی ترکیشی
سر ، قاهره م بجی هیشت . هاتمه ایره ،	شوین کونوه . نوک یکیکیان کرکت
خارج (باب الفتوح) ، ایره ش نجاتمان	بینی ، سواری بی ویدیا ! ..

- خلیفه و قصر خلیفه لکوی و
ایه لکوی ! ..
- خلیفه لقصر در چوه ، بیته ایره ،
لدر گای (فتوح) لشار دراچی
لیروه تیدیر ابی ...
- لم در گایه وه ؟ بو کوی ؟ ..
— بو برو پیری (نجم الدین ایوب)
— نجم الدین ایوب کی یه ..
— خلیفه چون بر و پیری اچی ؟ ...
- باوک صلاح الدین وزیره ،
لشاموه هاتوته دیدنی گری .
- های دنیا های .. خلیفه .
سیرخوا ، نوه کچ پیغمبر ، امیر
المؤمنین لقصر دراچی هتا قراغ
(قاهره) اچینه برو پیری گری
وزیری ! ... خلفای فاطمیه کی
وابون مام حسن ! ..
- احوال گوررا ، خلیفه ننه
ناوی ماوه . همو نفوذ و قدرت کوتوته
دست ام کرده ...
- ای فقیر عاضد ! ..
— عاضد فقیر نیه . ایه فقیرین .
ممکنه ام کرده بو ایه کلی چا کتری .
— کردیک چون خلیفه چا کتر
دبی ؟ ..
- ایه لمانه چه چا که بیگمان
دی . بغیر ظلم و تعدیات بو ام ملته
چی یان کرد . حکمدار کرد بی ،
عرب بی هندی بی بایه چی ؟ ایه بیگمان
اوی دلی اسلام بی بومان چاک بی بزهی
پیا مانایته وه ! ..
- وس به ! او هاتن دنک نقاره
وموز یقه بی .
- را که گرت لچیک قایم که
وره وه ! ..
- ناوالله ، وره کر کمان لم ماله بشار بنه وه
و بچینه سرام سر با نه ..
- باشه ! ..
- ***

حب ملی

اگر ام کرده ناز داره بگردش بی لدنی-ادا ،
 بخال هندویش بخشم سمرقند و بخارا را
 به (زی) و (بوژان) و (ویران شار) و (بایزید) و (سلجانی) و (۰۰۰) ناگا
 کنار آب رکن اباد و گلگشت مصلا را
 له عزمم لاند ، فوتام ، بتالان چو سرو مالم ،
 چنان بردند صبراز دل که ترکان خوان یغمارا
 و کودر یتیم ، بی گردوبی غش ، بگرگردون توی !
 باب ورنک وخال وخط چه حاجت رویی زیبارا
 له جلوه ی توحقه ترس عزیزان عصر قوربان !
 که عشق از پرده عصمت بیرون ارد زلیخارا ! . .
 هتا کی قدر خوت نازانی ، خوت نانویی ؟ . . خیرانم ! . .
 که کس نگشود ونگشاید بحکمت این معمارا
 دساهلسه وره میدان . . ایتر بسیه . . دلین دکری
 جوانان سعادت مند پندپیر دانارا
 به لومه و قهر تو راضیم که تو شادو حکمران بی !
 جواب تلخ می زبید لب لعل شکر خارا . . .
 قصه ت (حافظ) گلی خوشه (امیر) امر ووها چا که
 که برنظم تو افشاند فلك عقد ثریارا

دوینی لاسر چلیک گلی بلبلی گتی فصل بهار کرده نما روژ نکبتی
 طرف کلاه کرد بوه ته زیور چمن تاج گل که ناوه ته سرارض سرپتی
 چند خوشه دست بدسته وه یکندل لئاو گلا خملین و پی کنین دو دلسوز میتی
 او یان لعرش وحدته وه سرفراز و ام شاباش پایتختی دکا نقد همتی
 بال هما دریشه بهر لایه کا اگیا دوبر ، تواوه ، سیپره که ی پانه بسپه تی

محمد توفیق

✽ کلام حاجی فادر کویسی ✽

خسرو و کیقبادو اسکندر و کوکسراو کاوس و قیصر
 همو تیک چون و پاکی فوتاوه نه سلاح ونه سکه یان ماوه
 واقعا وایه وک ییانم کرد هر کسی زا به نا علاجی مرد
 مرک وژین مثل سیبر و تاو نه وے باقی بینی هر ناوه
 چونکه هرچی له دار دنیا به دبتود روا ، هموی و کوبایه
 صد شهنشاه و پادشاه مردن «سیری که کردایه هر کوردن»

قواعد و ادب معاشرت

دیباچه

انسان ، لادوار قدیموه بگل و جمعیت ژ باوه . مدنیت : بشریتی پیک ،
نزیکتر کردوه ، اقوام وحشیه و حیات ابتدائیه ی نهیشتوه ، پنجه ی ليقه ی
عالم گیر کردوه . اوی استعداد و لیاقتی نواند بی پی گیشتوه ، اوی وحشت
و حدتی صرف کرد بی لناو پنجه ی بگير و بی امانی فوتاوه ، نماوه . . .

امرو لامل مدنیته اصول و ادب معاشرت و ها خراوته ژیر قواعد که ملل
متمدنه وک ملت واحده لسرری و شوینیکن ، همویان هرالی ی ملتیکن . .
ژاپونیا که ملل شرقیه به ، اویس لپاش انقلاب و انتظام اداره ی عادات
و آداب (روزاوا) ی قبول و تطبیق کرد ، تی گیشت که بوفیر بون علم و فن
اورپا ، مناسبت و الفت ، بومناسبت و الفت شارزایی ادب و معاشرت لازمه
لمحافل کبار و ارکان حکومت ایران و عربستان و نور کانش اصول و ادب
اوروپا بشیک گووره ی بطبیعت ور گیراوه .

ملت کوردش کوته بین ملل متمدنه . لتک امانه مناسبتی پیدا کرد . ایه وی

پی بگا بی تی بگا . . .

کرد اساساً مدنی الطبعن ، ژیرن ، بتربیه ن . ولی ام نوعه آداب و اصوله
بیدستن و فیربونی اوی . بو اوه ی که لمجالس و محافلا نشله ژی بین و نشکی بین
بعض لمقواعد بکردی ترجمه کرا و بدباری پیشکشی خویندواران

دیاری کوردستان " کر .

امش خدمتیک بچو که ، لنقصان بری نیه . بوزانین و فیربون نهایت نابی
واحفاد مان البت لایمه چا کتر حالی ابی . .

۱- ملاحظیات

اداب و تربیه ی روژهلالت « شرق » و روژاوا « غرب » گلیکی
لیک نا کا . پیاو زمان اوروپائی ی زانی و شارزائی ری ، وشوینیانی بولی یان
ناسلمیتیه وه ، ناترسی ، شرم نا کا ، بو حشی نانا سری ، له میل و ارزوی تقلید
همو پیشه اوروپا تصور نفرموری . امش علمیکه زانینی بلهلی چا کتره ، پی ی
کناهارکار نابین ، شارع اعظم ، پیغمبر همو امم فیربون همو علمی بو ایمه
امر و تنسیب فرموه

ایمه اکر ام آدابہ بزانی ، ضررمان لی نا کوی احتمال فائده ی ابی . .
تصور بکین ، اوروپائی بی فرضا کونه ناو ایمه ، بو زیارت چوه مزگونی
ام اوروپائی به بو تعظیم و حرمت پی ی ری وشوین خو یان . سری روت اکا ،
دستی اخانه پشتی ، کوشی دانا کئی . . هرچی ایمه یین امانه همو بی ادبی
وبی حرمتی و حتی بمقارت ازانین . امجا ام اوروپائی به اکر بچا که و دوستی
هاتی ، شرف و رغبتی اشکی ، لامان سوک ابی ، دلمان لی یارنجی ، اگر بزور و دشمنی
هاتی عداوت و نفرتمان له حتی زیاتر ابی ، اکر ام ذاته عادات و آداب ایمه
فیربونی و شار زانی بجی ی اهینی دوستیمان زیاتر و بانفرت و عداوتمان سو کتر
ابی . سو تفاهم نابی ، وقوعات رونادا ، هر دولا بکتر چا کتر تی اگا .

تشریف

برای محترم شیخ سعید افندی رئیس قیام کرد جناب شیخ مهدی افندی و قهرمان ملت جناب سید طه افندی تشریفیان هیناونه بغداد . لطف اشرف و منوران ملت کرد لازمه احتفالات و تعظیبات بجای هیزا، عرض بخیر هاتنیان اکین

اعتذار

لبر گورین و نقل مطبعه ام ژماره پاش کوت لجان بیورن ، پاش چند ژماره بیک تر ده روز جاری دراجی وان شاه الله پاش نا کوی

نوت خانقین

خاک مبارک کرد همولا بیکی	بیرلی دراوه و تقریباً نیومیلیون پان
گنج و جواهره	« لیره انگلیزی » ز باتر پاره صرف
لقضای خانقین ، نزیك حدود	کراوه، له م ده بیره بقدر (۲۲۶ ۰۰)
ایران امه سالیکه لطف قومپانیه ی	قدم اراضی هلکنراوه . بیر ششم قوی بی
(انگلو - پیز سیه ن) یعنی	له (۲۵۰۰) قدم انگلیزی (۸۰)
« انگلیز - ایران » یا کته بیرلی	یارده ز باتر) تیپر بوه
ادری . هنا ایسته لژیر ژماره (۱۰)	چندروژاوپیش لمر زور و توضیقات

نوک لوله بیرلی در (ما کھی بیر)
 لخواار (۲۵۰۰) قدم لبیر ششم بخار
 وغاز یک زور بقوة حاصل بوه
 بقوت وشدة (۵۰۰) پاون (یعنی
 تضییق سر مربع پوصی ۵۰۰ پاون
 بوه) بوسر ، سری ، داوه و گلی تخریباتی
 کردوه ، لسانی ترتیبات و همت ، مأمورین
 ایشکرکان سر بیر که به (انسانسور)
 در حال کیشر اوتته پاشوه ، شکر
 ضایعات نفوس نبوه . هراو وقته
 لپاش گلی همت و غیرت سری لوله
 بیرلی در اگرن ولوله ی ادنه سر ، هتا
 نزدیکه ی (۱۰۰۰) مترو دوری
 اخنه وه ، لوی سری بر آدن ، بشکل گر
 لم لوله یوه بشدت آگر در اپری ، ام گره
 هتا ۲۵ مترو لسر خطیک راست
 اروا لپاشا بقدر مناره یک بو آسمان
 سر اداو لویوه ابی بدوکل . قومپانیه
 بش عراق اکا .

هرلم بیره دا هتا ایستا صد هزار پاو
 زیاتر پاره ی صرف کردوه . قومپانیه
 نار دویتی بو آلات و ادوات تصفیه
 الان لوی (۷۰۰) ایشکر هیه
 که آلات تصفیه گیشت ا گونه
 فعالیتک تو او ، او وقته احتیاج (۷۰۰۰)
 عمله ی ابی گلی بی ایش و بی کار ایشی
 دست اکوی ، ام بیره ی که گری گرتوه
 یواش یواش خریکه گری په ی اینشتوه
 این ام بیره بقدر بیر هره گوره ی
 وادی (قارون) که له (آبادان)
 تصفیه اگری نوت ادا . پیسی تخمین
 که کراوه اگری بیتو عملیاتیک توای
 لی بگری سالی سه و چوار میلیون
 (طون) نوت و بنزین ورون ما کھی
 لی درینی و تنکه ی نوت فیئاتی بیته
 سر رو پیه یک ، و تنه نوت بیر ششم
 بش عراق اکا .

✽ ده قو ویل بو سلیمانی ✽
 قرار وایه که بوسالیک ترلین
 کرکوک و سلیمانی خطیک ده قو ویل
 درست بکری . بو کشف و پلان
 وخریطه ی لکی « ۱۰۰۶۰۰۰ » روبیه
 تخصیص کراوه پاش مانک مارت
 مدیر عمومی و سر مهندس شمندوفر
 اچن بو کشفی .

معدن الماس

موسیو « آقاس آتوف » لازلربایجان
 ایران معدن الماسی دوزیوتوه . نمونه ی ناردوه
 بو حکومت طلب اذن و مساعده ی استخراجی
 کردوه الی ام الماسه لالماس افریقا چاکتره .
 سلمه تازه ایران
 موافق او نقشه که حکومت ایدا بموجب
 قرار وزارت مالیه ایران و سفارت روس

له « لینین غراد » ۳ میلیون تومان سکه تازه
 بو حکومت ایران لی اداری ۱۶ م سکه به
 دیو بکی رسم رضا شاه و عباره ی « رضا
 شاه پهلوی » دیو بکیشی شیر و خورشید
 وروژ جلوس رضا شاهی « ۲۴ آزار ۱۳۰۴ »
 پیوه ابی

✽ تصحیح و اعذار ✽

بو اداره خانه ی دیاری کردستان
 رجاده کم لروژنامه کتاندانقل بفرمون
 لغنچه بهارستان له بن عنوان (علم
 وزانین) له لاپره ی ۵۶ دا لباتی
 (ایستای ضابطان تورکان) به
 (کوردان) نوسراوه ، لبراهه رجا
 دکری له منوران و ضابطان کورد
 عفومان بفرمون و او کله یه بولونه تصحیح
 بکن . مؤلف غنچه بهارستان
 حزنی

اعلان فارسی

این جانب بمعیت سلطان احمد شاه و رضا پهلوی و بهرام شهریار
 عازم « دینی تولا » هستیم مستعدی است کلمه رفقارا مطلع سازید

خدا شهر یار تفتی

جمادی الثانی ۱۳۴۴

لایه ره نویسن تازه و کوردی به تی

له نووسین وشیهه واسه رنجوینی

(ان الله يامر باليسر ولا بالهسر) «الحدیث»

۱

کورد وه کوو له ژین تاریخی و کومه له بی داله هیچ میله تیک ناکا .
له زبانوو شیوه داش له کس ناکا به تیجهت ، بناغه ی خوندنو نووسینیشی
جو وسه رنجوا به بی .

کورد زبانی خوی به قهت زبانی دینی گه وره ومووباره ک ازانی .
بناغه ی میله تیک به زمان ، وروچی به اده پیات اه پی وری . . . بو هموو
نه و جوانیکی کورد لازمه : زمانی کوردی به چکی کی شان وزه فهر بزانی .
زمانی کوردی هر چند زور کونه ، اهونده ته روو تازه ، به رزووره نگه ته
هتا ایم رو به سایه ی زمان مانه وه خومان و خوومان ناسی و آگاداری کردوو
له بو اهوه که خومان گووم وریمان لی تیک نه چی لازمه ، آگاداری ی
زمانه که مان بکه ین . زمان مان له گهل نووسینان ره وشونی کوردایه تی
بگری . و زمانوو نووسین مان و خومان له گهل (زه مانه) ریک به خه ین .
به حسه به ی نووسینوو خوندنه که مان ، توزیک باسی عه ره ب بکه ین .
وه کوو له نووه سینی پیشوو مانه عری خونده واران مان کردبوو عه ره بکان
له بناغه ی خوندنو نووسین خریات زور گله یی اکن . لیره . . باسی .

دوزینه وهی نو سین عه ره ب نا که ین . بلام له نووسینه که یانه ، اه و حرفانه که نوقته
 یان هیه ، له پیشانه نه یان بوو ، لف زی اه و حرفانه یان به قرینه اه یان خونده وه
 بو درووست کردنی هیچایه ده نگی ، حرفی . ده نگدار یان نه بوو واهم احتیاحه یان
 به زیاد ازانی . له پاش گه لیک ، بو اه وهی که کلامی خو و راست وره وان
 نجون دنده وه ، سه روو ژیر ، یوروو زه نه ، در یژانی - مد - زاوه ستاوی -
 سکون - ایشاره تیان دوزی یه وه . بلام اهم ایشاره تانه هر بو کلامی خو و بوو
 بو کتیبی تر نه یان اهینایه کار چونکه . بو نووسین ، اهم ایشاره تانه که لی
 وهخت و دیفه تیکی ته واوی اه ویست اه مهش بو هموو کس گران اهات .
 له به ر اه وه یه ایستاکش - له قووران به ولاوه - هیچ کتی بیک فی به
 که به یوروو زه نه نووسرابی . . . جگه له مه ایم رو له نووسینی شا اهم ایشاره تانه
 هیچ کاری پی نا کن و به نه واوی فری یان داوه

که وایه : لازمه بو ایمه نه سهر اوسوولی تازه مووافیقی روح و احتیاجمان
 شکلی کی نووسین و خوندن بدوزینه وه و پهی عمل بی نین . بو کورد ، له
 سهر اوسوولی عه ره ب آیا فارسی و روم بی خوندن و نووسین یان نه کوو نووه
 له خوندنو نووسین مانه به ته واوی لازمه : له سهر کورد ایسه تیان مووته
 عه سبب بین ۱۱۰۰ له زمانی عه ره بوو عجم بو ایلا و کلیمه وهر گرتن و قبول
 کردنا به روویکی ته سووب پاریز کاری لازمه .

ایمه ایرو نه له دهوری هیور و غلیف یانی عکس نووسین ونه له دهوری
 مووعاما و مه ته لین . ایرو کورد له دهوری القوو بیدایه . ایمه له و دهوره داین
 که دهنگه کان یانی اه و قسانه که له دم دهر اه چی به ته واوی به شکلی کی

تایبه تی نووسنی گه ره که . او میله تانه که ایستا به زمانی خو یان او نووسن
 له سه ر او سوولو حرفوو شکلی کونی خو یان نا نووسن . او حرفانه که ایستا
 له زمانی هموو میله تیکدا هیه واهین ری و کاری پی اگری له هاتنه وه یکی زور
 دووره وه هاتوته میدان . نووسینی هموو میله تیک وه کوو قسه کانی - لغت
 له ژیرشتانی جو جودا او گورری - زمانه کشی به قانونی پی گه پی وی به تکامل
 هاتوته پیشه وه . له دونیادا همووشت به قانونی پی گه یشتن به یکتی
 بستراوه . بو آگاداری ی زمانی کوردی ، ام دوو بناغه گه وره به که له
 ژیره وه به بخریته پیش :

۱ - له نووسینا به ته واوی دهنگه که نووسین و پیشان دان ،

۲ - شکلی حرفوو قسه کان له سه ر احتیاجی روحی خومان به ته واوی
 قبول و نووسین . ایم رو چی له روزنامه کانی کوردی استانبول و کوردستانی
 به ره و ژوور ، چی لای خومان بی ، ام تیکه لوو پیکه لیده ی که له نووسین
 مانه او پیزی هموو له وسه به بانه یه که له سه ره وه نوو سراوه رووی داوه .
 چی وه ختیک قسه و نووسین ، نووسین و دهنگ یکی گرت او حله قوورسانی
 زمان مان هل اگری نامینی . . . له ناو علمانی کورداندا او که ورا نه ی
 که له زمانه زانینی هیه لی یان نکا اء کم وها واری کوردیان به گویانه بانگ
 ادهم ! خزمه تی ایوه اء بی امه بی . . . به ناسیری عرقه و محیطیه (ره سنی ولایگی
 ری) له سنگی میله تی کوردا چی هل اقوولی . . . چی یان اووی . . . ؟ دردیان
 درمانیان چی به . . . ؟ ؟ امانه مان بو بدوزنه وه و پیشانمان بدن . . . (ماو به)

پیشان
 خونی و سیرا

اعلان

تحصیل علم بیطری

انتخاب نهائی طرف اداره معارف عراق
امتحان اکرین، لیانهی طالبین نهایت
چوارکس انتخاب اگری و انیری .

لیانه امتحان اکرین :

۱- انگلیزی

ب- املاء .

ج- جغرافیای اوروپا و آسیا .

د- تناسب بسیط و مرکب کسر

ه- اعشاری و عادی .

هـ- معلومات عمومیہ

هرچی لامتحان درچو و انتخاب کرا

حکومت مصرفی ادا ۹ نسیان و یا پیشتر

ل عراقوه ای نیری بو هندستان ، که کیشه

کلگته مانکی شصت روپیہ معاشی ابی

بغیرامه مکتب بو تجهیزات پیشکی (۱۰۰)

صد روپیہی اداتی . کتیبی بخوراپی

ادریتی ۱۰ کرنخوش کوت لسر توصیه

مدیر مکتب بخوراپی تداوی اگری ۱۰ اکر

براپور محتاج تبدیل هوا بو ویاتوش مصیبت

لاولاد وطن اوانهی ایانوی فیر علم

بیطری بین وپی بکن استدعیان قبول

اگری ، امانه مرکز ایالت (بنگاله) اشار

(کلگته) کلکته بیطریہ اخوینن ۰ ام

مکتبه اول مانک مایس ۱۹۲۶ اگریتهوه

اوانهی انتخاب اکرین ابی ۱۸ نسیان و یا

پیشتر بگنه کلگته

طالبین ابی ام اوصافیان بی :

۱- ابی عمریان لہژده کتروله پیست و شش

زیاترنی ، نابی ژنیان بی

۲- ابی بالاپان لپینج قدم و چوار انج

سنکیان له (۳۰) انج کترنی

۳- ابی وجودیان صاغ بی . ل طرف

دوقتور یک انگلیز معاینه اکرین ، اوانهی

ل طرف ام دوقتوره لیاقت بدنیان تصدیق

نگری قبول نا کرین

۴- ابی آشنای زمان انگلیزی بی ، و ابی

که مکتب لدرس و تقریر بگا . طالبین لپیش

وتعزیه بیک هات حکومت خرجرای
اراتی شا کردان مکتب لوقت تعطیل
باذن مدیر کلیه بو مملکت خو یان
اذن ادرین فقط مصرف ریکیان
لسر خو یان ایی اما معاش مدت اذونیتیان
نابری هر ادری اوانه ی بو مکتب
انتخاب کران له بیش حرکتیانا ایی سند،
بدن که لباس مکتب لا اقل (۳) سه سال
معاش خدمت حکومت عراق بکن امانه
اولا مانکی (۲۰۰) رو بیه معاشیان ایی
سالی (۲۰) رو بیه زیادا کا هتا مانکانه یان
اکاته (۴۰۰) رو بیه

ای هر کسی بخط دست خوی بانکلیزی
استدعا بنوسی و بی دا بدائرة معارف
بغداد یا موصل و یا بصره لاستدعا بغیر
تفصیلات لازمه ایی ام معلوماتش بی:

۱ - وطنیت: مثلاً عراقی، سوری

ایرانی الخ

۲ - جنسیت: مثلاً کورد، عرب الخ

۳ - دین: مثلاً اسلام، نصرانی الخ

۴ - لکوی هاتوته دنیا

استدعای ایی ام معلوماته ی تیانی
قبول ناگری هتا ۲۰ مارت ایی استدعا
بکاته دائره معارف لدوائر معارف بغداد
یا موصل و یا بصره لودرسانه که لسروه
نوسرا امتحان اصحاب مراجعت اگری
انتخاب نهائی لبغداد لطرف مدیر دائره
بیطریه ملکیه ایی

اوانه ی موصل و بصره لامتحان در چون
وبو انتخاب نهائی هاتنه بغداد حکومت مصرف
ریی امسرواوسر یان اداتی اوانه ی لامتحان
در چون ناو یان لتاریخ ۳۱ مارت اعلان
اگری به زیاتر تفصیلات لدوائر معارف
ممکنه ورگیری

امضا

مدیر دائره امور بیطریه ملکیه لعراق

سی. ار. جادوبیک ام. ار. سی

فی. اس.

رجا

له لاپره ی نوسین تازه (۱۸) لژیر عنوان (له نوسیز و شیوه داسر بخویی)

ابو (نوسواری: ماموستا حق شایس) بنوسرایه، لوقت طبع له بیر چوه

علاوه ی بفرمون

القسم العربي

مشاهير الاكراد :

الشيخ سعيد

- زعيم الثورة الكردية -

الكريم وتفضل حضرته عليها بنبذة من ترجمة حاله زينت جيد عددها هذا بها مع رسمه الكريم . المنشور في غير هذا المحل

هونجل الشيخ محمود افندي رئيس
وشيوخ قرية (ككدار) وبعدها (بالو)
حيث كان رئيساً علمياً وعملياً وتقع الاولى
داخل ناحية (منشي كرد) من اعمال
ولاية (كنج) . والشيخ محمود افندي
- جـد الشيخ المترجم - اخذ الطريقة
التشبنديية من (مولانا خالد) الشهرزوري
واصبح خليفة له بعد وفاة مولانا خالد .

ولد المترجم عام ١٢٨٥ هجرية في
(بالو) من ابوين فاضلين وامه بنت
الشيخ عبد الله افندي خليفة الشيخ علي
افندي جد الشيخ سعيد . اكل تحصيله

وهل بين اقراء من يجهل الشيخ سعيد؟
وكيف يجهله القاري ولم تبق صحيفة غربية
ولا شرقية الا وكتبت عنه الفصول الطوال
والمقالات الممتعة وتبعت حركاته بكل
دقة ونشرت اخباره بكل امانة .

الا ان كل ما نشرته تلك الصحف لم
يكن حاوياً على ترجمة حاله ترجمة صحيحة
لاخبار عليها . ولم تتوفق الى نشر صورة
صحيحة من حياة الزعيم فقيد الامة
الكردية . حتى ان الامراتيك على بعض
الصحف وفي مقدمتها جريدة (المصور)
فنشرت صورة (ملا سعيد افندي بديع
الزمان) ظناً منها انها صورة الزعيم الفقيد
لذلك اغتمت مجلة (ديارى كردستان)
فرصة قدوم نجله (الشيخ علي رضا افندي)
الى بغداد وحصلت منه على صورة من رسمه

ارزقه الله بثلاثة اولاد ذكوراً - من زوجته الاولى بنت الشيخ احمد افندي - رئيس قرية جان - وهم الشيخ علي رضا . الشيخ غياث الدين والشيخ صلاح الدين . وكلهم احياء يوزقون . وتزوج بثانية هي اخت خالد بك محمود بك رئيس قبائل جبران وكان هذا من الضباط الذين تخرجوا من مدرسة الحرية للمشار وخدموا في (التشكيلات الحميدية) وكان في رتبة عقيد وله في الحرب العامة خدمات تذكر . ونوظف في الوظائف العسكرية في ولاية (ارض روم) واوقف بهمة المؤمرة على الحكومة التركية قبل قيام الشيخ سعيد واعدم مع يوسف ضيا بك منسوب ولاية تبليس . وذهب ضحية المبدأ الوطني حيث اعدم ومياً بالرصاص في تبليس .

اما زوجته الثالثة فهي بنت الشيخ علي افندي رئيس قرية (حاجي بك) وقد رزقه الله منها ولداً ذكراً لا يزال في ريعان الصبا .

هذا ما عن لنا ذكره في هذا العدد مؤجلين ما تبقى منه الى العدد القادم فليتمظه القراء الكرام :
الداودي

الابتدائي في مدارس بالوء و (موش) ولم يواظب على تحصيله في المدارس الرسمية حيث لم تكن واقية يومئذ فضل الدرس على الاساتذة العلماء من ناحية وفقهاء فبرع في الحديث والفقه واللغة واخذ الطريقة - النقشبندية - من ابيه الشيخ محمود واصبح خليفة في زمن ابيه وذاعت شهرته في الآفاق وطمار صيته العلمي في البلاد المجاورة حتى كانوا يشدون لرحال من مات الاميال للافتاء عنده . وكان يحسن النظم ويجيد الكتابة في العربية والفارسية والتركية عند الفقه الكردية وتوجد له منظومات غير مطبوعة . ولما اتقل والده (الشيخ محمود افندي) الى دار البقاء عام ١٣١٦ هـ في (خنس) ودفن في جوارها - ولا يزال قبره قبلة الزوار من خواص وعام - اصبح الخليفة الوحيد في هاتيك الاصقاع وبإيمه كل مرید وخليفة ورئيس عشيرة واعترفت القبائل بسلطته الدينية وكانت شهرته تزداد ونقوده يتسع بمرور الاعوام حتى ان ١٤٠٠٠٠ نسمة كانت خاضعة لاول اشارة تبدا منه وتذعن عن طيبة خاطر حكمه في الامور الدينية والدنيوية .

الصدراقة

- بقلم كاتب امريكي -

الصدراقة من اصعب المواضيع التي نحاول ايضاحها او تحريدها فانك لا تجد شخصين من الناس يتفتمان على الصداقة الحقيقية ولان اذا كان هذا الاتفاق من هذا القبيل مستحيلا فلننظر ما اذا كنا نستطيع التوصل الى تفاهم متقارب بشأن هذه المسئلة . فكيف واين وفي اي وقت نستطيع ايجاد الغبطة الدائمة في الصداقة ؟ اذا خطر لك الاجابة على هذا السؤال امسك ورقة واكتب جوابك ثم اتركه وتابع قراءة هذه المقالة تر بالمقابلة مقدار بعكك عن الحقيقة .

يقول امرسون « يمكن حسابان الصديق ما صنعه الطبيعة » وقال الفيلسوف ارستوطايس - « اصداقي - انه لا يوجد اصداقاه » وقال في موضع آخر « لان الصديق هو ذات اخرى » وفي محاولتك التوفيق بين هذين الفكرين عندئذ تفهم صفات ارستوطايس وقال يولوار لانيون « مهما اكثر عدد اصداقاه المره فانه سيأتي عليه يوم يجد فيه عددهم قليلا » وقال بنيامين فرانكلن « يوجد في العالم من اخلص الاصداقاه الزوجة المسنة والكلب القديم والمال المنفذ

ولكن درازائيلي قال غير ه . ذافي الصديق وهو « القول على اطلاقه بين العقلاء هو حسبا يبدو لي ان الرجل انغي بحسب افضل اصداقائه بل اوفرهم اخلاصا هو الذي لا يريد اقتناص مال منه والصديق المخلص في رأي الفقراء على الغالب هو الشخص المستعد باقرضهم مالا » وهناك شي * اكيد وهو هذا - ان الرجل السليم النية هو ذاك الذي يتدر الصداقة قدرها ولكن سي * انظن بحسب الناس جميعا في عدد الاعداء » وهناك شي * اخر لا يجوز اغفاله وذلك ان الصداقة ليست بالكثرة اي بكثرة الاصداقاه بل باخلاص الاصداقاه القلائل وثباتهم في مودتك ووقوفهم بجانبك عند الشدائد

وصدقهم في النصح لك حتى لو ساءت لك ذلك النصح . لان الصديق الذي يكتم ما يراه من عيوبك هو عدو بئس صديق فالاصدقاء الكاذبون المداهون هم كالاوراق في مهب العاصفة لا يلبثون ان يتبعثروا عند اول نسمة من المتاعب عندها تنهب عليك ومن اخلص الاصدقاء اولئك الذين تكون صداقتهم لك برية من شوائب النفع المادي خالصة من حبايل المصلحة بعيدة عن نيات استخدامك لغرض يفكرون فيه وهناك اصدقاء يصح ان نسميهم بالساكنتين اي انهم لا يمدحون الحسن الذي تأتبه ولا يذمون القبيح الذي ترتكبه . كما ان من الاصدقاء من يغضي عن السيئات ويصرح بالحسنات ومنهم من يغفل الحسنات ويقلقك بذكر السيئات . وفي الجملة فان معظم الاصدقاء في الكثير من الاحيان يذيقوننا مرارة الخيبة .

والان نعود الى السؤال الاول وهو « متى واين وكيف نجد اعظم غبطة في الصداقة تحملنا على القناعة والاكتفاء ؟ فجوابي هو هذا : ليست غبطة الصداقة كائنة في ان يكون لك صديق بل بان تكون انت صديقا . » والصداقة الحقيقية هي التي تقوم فيها بواجباتنا كأصدقاء مخلصين لا التي نقاخر فيها بكثرة عدد الاصدقاء مهما كانوا
(تعريب ادارة المجلة)

من هنا وهناك

- ترجمت خصيصاً الى المجلة -

مجللة بالشعر وتقول هذا المرأة ان جسمها تحول الى هذا الشكل على اثر مرض جلدي ثقل وهي في سن الاربعين عاماً .

* امرأة مترجلة *

في فرنسا امرأة عمرها ٦٥ عاماً ذات جسم رجل الا في اعضاء التناسل فلحيتها تصل الى منتصف صدرها ورجلاها ويدها

كبيرة طولها ٢٦ قدما ونصف وطول عقرب
الدقائق ١٣ قدما وعقرب الساعة ١٠
اقدام وتدار بالكهرباء فتظهر في النهار بشكها
الايض وتناثر عقاربها وارقامها ليلا بنور
ساطع الاحرار يساوي مجموع قوته نور
الفا وخمسة شمعة . ويعملو سطح البناية
عنها ٢٥٠ قدما وعلو البناية كلها ٧٠٠
قدم انكليزية .

من اعرب ما قرر الاطباء ان دم
الانسان ليس اجر اللون بل ايض واحرار
مستمد من احد الوان الشمس السبعة اي
ان اللون الاحمر يمتزج في مادة حية من
الدم عند وقوعه عليها واذا ماقت هذه
المادة بمرض جلدي يظهر الدم ايض كالماء
اللغة الملائينية : سبب تسمية هذه اللغة
بالملائينية انها كانت بلغة سكان سهول
لاتيوم الايطالية فلما ظهر الرومان حملوا هذه
اللغة الى البلاد التي فتحوها واثارها باقية
الى اليوم في اكثر اللغات الاوربية كالا فرنسية
والايطالية والاسبانية والبرتغالية وفروعها
في اميركا الجنوبية والمكسيك واللغة
الرومانية البلقانية من صل لاتيني ايضا .
ولما دالت دولة الرومان انحطت لغتهم فلم

تاريخ التدخين

لما وصل كولبس الى اميركا عام ١٤٩٢
وكل الى بعض رجاله الطواف لمعرفة حال
الاهالي فوجدوهم يدخنون فاخذوا هذه
العادة عنهم . وفي سنة ١٥١٨ ارسل
الاسبانيون الى وطنهم بنورا من الدخان
فزرعوها ثم اخذ زراعتها البرتغاليون وعن
هؤلاء اخذ الاوربيون . الا الانكليز الذين
جاءت اليهم من البرازيل رأسا سنة ١٥٨٥
واخذتها تركيا عن انكلترا عام ١٦٠١
وقد حرم جاك الاول ملك الانكليز
التدخين . وحذا السلطان مراد حذوه في
تركيا . والقيصر مخايل الروسي والبابا
واووبانوس الثامن في ايطاليا . وبعضهم جعل
عقاب المخالف الاعدام او جرع الانف
او شرم الشفتين . اما اليوم فالتدخين يكاد
يتفضل على الطعام عند ملوك الدين
والدينا .

ساعة كبيرة

في نيو يورك بناية لشركة متروبوليتان
لضمان الحياة عالية جدا وقد شغلت الجدران
الخارجية من ثلاثة طوابق منها ساعة

مطلقة من ثلاثة ازوج. ومن امثال سكان
تلك الولاية (الطلاق حرفي كل بلد)

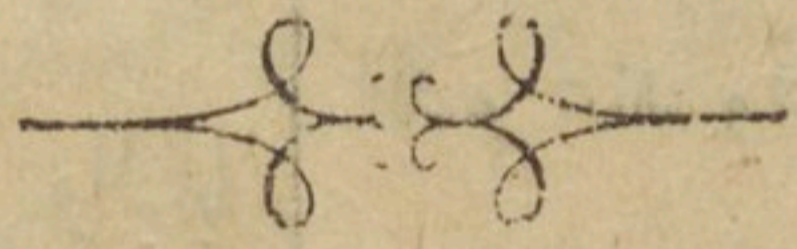
* المرأة عند الامم المتأخرة *

يقول التركي : ان المرأة هي جارية اسيرة.
والسربي يقول : انها خادمة واليوناني يقول
انها سيدة البيت . والاباني يقول انها
عبدة رفيعة. وفي اقوالهم ضربات العالم ثلاث
النار اذا ضرمت . والمرأة اذا فجرت .
والماء اذا تفجرت .

تعد تحكي بل حرفتها الاسن وقلبت
اكثرها منذ القرن الخامس بعد المسيح
فنابت عنها لغات عديدة .

* امرأة غيرورة *

في ولاية نوبوت الاميركية امرأة اسمها
السيدة سمسون غنية جدا قد وقفت
اموالها على مساعدة النساء المختصات مع
ازواجهن على الطلاق فتدفع عنها اجرة
القاضي وانشأت ملجأ للمطلقات الفقيرات
مشترطة على التي تدخل الملجأ ان تكون

حكاية القاضي

في مرافعة الشيخ والسباب

- تأليف الفاضل الاديب الشيخ احمد افندي المحامي -

(٢)

وتجاوز الحدود والاسراف . وفي ذلك زوال الملك . وهجوم الامواج على الفلك
الم يكن لكل شركة مدير . ولكل فرقة قائد وخبير . فهل كان رجحان النحل
على فرقة الزنبور والنمل . وعده من ارباب العقل . والوحى اليه وسائر الفضل

الا لا تخاذهم الامام . واتباءهم له في الاحكام . ولا شك بان تحمل امام ظالم
اخف من مقاسات ظلم ثلاثية حاكم . وردع الواحد عن ظلمه . وازالة وجوده
وجسمه اسهل من ردع الالاف . متى تجاوزوا حدود والانصاف . فكثير القيل
والقال . وارتفاع صوت الجدل . هذا وجناب الامام ومن له الامر بمحافضة
الانتظام . يسمع الجدل باذنيه . وينظر الطرفين بعينيه . ولا يقول هذا منكر لا
تقربوا اليه . او القائد كاذب لا تعتمدوا عليه . او بامر المودن باقامة الصلاة
ويحاول بين القاعد وعواد وقد غره كثرة القائلين بوجوب الوجود وقلة
الذاهبين الى تجاوز الحدود وهو مستغرق في تلك الامال اذا اشار القائد بلسان
الحال الى بعض من حضر من لرجال . فاخروا الامام عن المحراب وتقدموا وقالوا
اقتدا وبنوا لتسلمو فكان اول من حسن افعالهم واقتدى بهم وصدق اقوالهم
هو ذلك الالهام المختلف فيه والمأخوذ على ايديه وكان اول من قال ايها
الناس اسر في تعدد الائمة باس وان الاستشارة من سنن الانبياء ومن الاوامر
المنزل من السماء هو ذلك الامام ومن اقتدى به الاسلام . فلما شاهد الناس
مبايعة الامام والاقتراد بهم وذلك الكلام اتبعوه سريعا واقتدوا بهم جميعا . فلما
قضيت الصلاة وتم العمل وجاء الوقت المرهون وحل الاجل اجتمع اولئك
الرجال وتشارروا فيما يقتضيه الحال فقالوا ان وجود الامام بصف الجماعة
والعوام لا يخلوا ايضا من السقامه وموجب لاخلال الامن والسلامة ليل
العوام الى العمامة . والخواص الى التظلل بالغمامة . فاخذوا بيد الامام واخرجوه
واسروا به ليلا وابعدوه والحقوا به جميع طائفته ولم يتركوا احدا من عائلته
واستولوا على ما في ايديهم من اموال ولم يتركوا لهم غير العذاب واغلال

هذا والجماعة سكوت كالاموات يتفرجون على تلك الحركات ويقولون لا بد
لهذه الافعال وعدم الترحم بالاطفال من حكمة يعرفها ارباب الكمال ومما
شاهدوا سكوت الجماعة وتمايم الانقياد منهم والاطاعة هدموا الجامع والمدرسة
وما بناه الامام واسسه والغوا المحاكم الشرعية والقضاة والمدرسين وسائر
الخيرات وقالوا هذه اساطير الاولين فما نحن عليها بما كفين وبعد ختام هذه
الافعال وتحكيم ابواب المدراس بالاقفال عادوا الى الجماعة بفراغ البال فاخذوا
ما بأيديهم من الاموال وقالوا العبد وما ملك لمولاه والاسير وما معه لمن واساه .
فرفعوا الكتاب وكشفوا الحجاب وضيعوا الانساب واختلط البعض البعض
وكثر القرص والعض وفشا الطعن والنقض وزاد الهدم والنقض ودام الرفع
والخفض حتى زلزلت الارض فاتمتهت الجماعة عند ذلك فتذكروا الامام وما
هنالك وعلى ابانهم فدفتنوا وما رجت تجارتهم وقد غبنوا . هذا واني محتف
خلف انقراض الجامع انظر بعيني تلك الفجائع فبان لهم جانب من عمادتي وجزء من
اجزاء لفافتي وراه واحد من ذلك الجماعة فقال يا بشرى هذا بضاعة لقد لاح
لى من بين الانقراض علامة امام او قاض فاستبشروا بذلك وهروا الى
وصعدوا الانقراض واطلعوا على وقالوا الحمد لله الذي ابقاك لتعبر انا روئيانا
ورؤياك انبتنا عن سبب هذه المصائب وعن علة تسلط تلك العقارب فما
كانت تلك العبادة والتقوى وما كان هذا الاحاد والنجوي؟ اليس هؤلاء هم
الذين اقساموا بان يتبعوا الامام ولا يتقدموا؟ اما هؤلاء الذين قالو بان الجهاد لنجاة
الامم ورب العباد فابن تلك العهود والايمان؟ واين هذا الخروج من الايمان فلما
لم اجسد للخلاص منهم مجالا قلت لهم اجيبكم بقوله تعالى فان مثلكم في هذا

الشان كمثل آدم . مع الشيطان اذ دخل عليه الجنة وقاسم . وقال ما نهاك ربك
يا ادم عن تلك الشجرة وما ثم حتي تكون ملكا من المقرين او تكون في الجنة من
الخالدين فلما ذاق الشجرة ويدت سوءته وما ستره ندم من حيث لا ينفع
الندم وابتعد عن الجنة وتلك النعم فانما اصابكم من اياديكم ولا تلومون في ذلك
اعاديكم فلم لم تسدوا الجدال مذ فتحتها اولئك الرجال ولم لم تضربوا فاهم مذ
تفوهوا بعدم لزوم الامام وترفوها ولم لم تسوقوا الامام وتبعوه وتقطعوا دابر
هولاء ولا تبقوا ولم سكتكم على سكوت الامام واقتدائه باولئك الاقوام ولم لم
تطفئوا النار مذ كانت شراره وتقاموا الشجرة الفساد قبل الخضره ولم اولتم
تأخير الامام وتبعيده عن بلاد الاسلام ولم رفضتم هدم الجامع والمدرسة وما
يتعلق بذلك من موسسه . ولم لم تستيقظوا من النوم الغفلة مذ قالوا نحن لا
دين لنا ولا ملة ولم لم تنتهبوا مذ رفعوا السور وفتحوا باب الفواحش والفجور .
فقالوا دع العتاب واللوم وارشدنا الى ما يدمر القوم فانهم قد ذبحوا انبيائنا
وغيروا الدين واستحجوا نساءنا فقلت لهم : ايها الشيوخ والشبان قد قضى الامر
الذي فيه تستفيان فان طلبتم النجات فلانجات وان رمتم الانتقام فهيهات فلما
استئيسوا خالصوا نجيا واختاروا لنجواهم مكانا خفيا فتركتمهم وهم في هرج
ومرج وفارقتمهم وهم ينتظرون الفرج وودعتهم وانا ادعوهم بالنجاة واترنم سرا
بهذه الايات .

لا تلوموني اذا ما اخترت ان	اسكن الصخره وغاراً في الجبل
كيف لا اختار دارا لا ارى	حولها قوما تغالوا في الدغل
كروا بقدر العز في ثوب التقى	كردئب جائع نجو السخل

قد طفوا في الارض طغيانا فما
 كان في الطغيان فرعون اضل
 شار كوا الاقوام في اموالهم
 واستحلوا في الورى ما لم يحل
 يبعث القائل منهم ان
 ليسوا من هود وليسوا مثلنا
 ليس يا جوج وما جوج كمن
 يظهر الدجال من شرق وهم
 اقساموا بالله ان لا يرغبوا
 ثم لما اسسوا بنيانهم
 هدموا عرش الامامة هدمه
 هذه اوطانه قد عششت
 لم يراءوا العهد والميثاق في
 خالفوا ما عاهدوا الله عليه
 خالهم قوم صلاحا للورى
 كيف والشرع الشريف عندهم
 بعد ما قد صرحوا بالكفر هل
 ايها الاخوات قوموا وانصروا
 قد غدوا والكل في ايدي البغاة
 هذا ولما رجعت الى دارى وقلبت صحائف افكارى وجدت في حاشية
 من تلك الصحائف . كتابة احمد . وشارة مخالف . ووجدت نفسى ممن اطاع
 الامام . وتدين بدين الاسلام . ورجعت الفرار على الفرار . والاطمان على

تلك الديار . فتركت اهلى وخرجت منها . واني متنفر وراغب عنها . مرة
اقول انا لله وانا اليه راجعون . واخرى اقول فان عدنا فانا ظالمون . ولم يزل
خلجان الفؤاد . والخوف وفقدان الرقاد . حتي دخلت مدينة بغداد .
فلما دخلت دارى . وقربها قرارى شوقني نفسى الغدارة الى التنزه والزيارة
ولما لم اتمكن على صدها . وعطف خيانتها من غيها . ترديت برداى . واخذت بيدي
عصاى فلما خطوت خطوات . ومشيت كنهضة القضاة قال المؤذن حي على الصلاة
فعطفت عندها عنان النفس . وضيق عليها كتضييق الحبس . وقلت لا بد
من اجابة المؤذن . وادأ ما يجب ادائه على مؤمن . فاخذت النفس بالامتناع
وقالت لا سبيل للدخول ولا مساع . امايكفيك تلك الفجائع . التي شاهدناها
في ذلك الجامع . فاني اخاف بان يحسد الامام . على ارتفاع المنبر وعلو المقام
فيحصل ما حصل هنالك . واشاهد ما شاهدته من المهالك . فكيف لا واني
ارى بعض الناس . يرون بقا البدن في قطع الراس . ويظنون بان بقاء الجماعه
في ترك الجماعة . والامن والانتظام في عدم الاطاعة . ويحتالون بان البقاء
والدوام : متوقف على عدم وجود الامام . يقولون في امام انه ظالم . وفي
آخرايه محكوم ليس بحاكم . ان عدل والان لهم الكلام قالوا لا يليق به المقام
وان عاملهم بعنف وشدة قالوا ان له نفساً مستبدة . لا بذا يرضوا ولا يرضوا
بذا . قتل الانسان ما اكفره هذا وكما سقتها قدماً الى قدم . تأخرت قدمان
بلا انتظام . قلت لها قفي ايتها النفس . واعلمي بان يومنا غير الامس . وان
البلاد . غير تلك البلاد . وليس في الجماعة ارباب الفساد . فنجاذبت معها مدة
واظهر كل لصاحبه الشدة . وكافه واعد له عدة . الى ان بلغ التجاذب حده

فاستعانت بالشيطنة والكهنة . واستعنت بمن به الاستعانة . فزجرتها زجرة
 حديدية ودفعتها دفعة شديدة فرميتها في وسط المسجد وانا تابعها الى الموعد .
 فلما دخلنا المسجد الجامع . رأيت الجماعة بين ساجد وراكع . وفيهم
 امام كبير ساطع . ذو حسب ونسب . وفضل وكمال وادب . متواضع بوقار .
 يتناثر منه الانوار . اعلى من حاتم في الكرم والجود . واعدل من كسرى
 في اقامة الحدود . يواسي من اتاه ويلبي من دعاه . لا يمر الظلم بيباه . ولا
 يتقرب الظالم الى جنباه . فيصل بين الحق والباطل . وكعبة حاجات لكل
 سائل . فلما رثيت اشتغال الجماعة بالعبادة . والتساوي بين الرعية والقيادة .
 ولم ار فيهم من يشتغل بما لا يعنيه . ومن يسلك مسلكا غير مسلك ابيه .
 ذهب عني ملاحظته من الوجل . وقلت نعم الناس ونعم العمل . وقد طاب
 لي الحياة والعيش . وذهب عني التلاش والطيش . مذ وجدت الامام من
 قريش . وسيدا من سادات بني هاشم . وفارسا من فرسان اولئك الاعاظم .
 فشكرت الله واثنت عليه . وتقدمت الى الامام وقبلت يديه . وبقيت عند
 اولئك الاخيار مستفيا بانوار اولئك الابرار . الى ان قضيت الصلاة باركانها .
 وعظفت النفوس الى اشغالها . فخرجت مع من خرج . وسلكت طريقا غير
 ذى عوج . الى ان انتهى بي المشى والمسير . الى زقاق واسع كبير . وقد تفرع
 من ذلك الزقاق فروع . لا يفارقها الشمس في غروب وطلوع . ورثيتها مملوثة
 بالناس . كما كانت في خلافة بن العباس . فلما نظرت الى وجوه السالكين .
 والى سباء الاتين والذاهيين . ووجدتهم بخلاف العهد . ويميلون الى الهجر
 والصد . توحشت كمال الاستيحاش . وصرت في اعظم حيرة وتلاش . اتوسم

في الوجوه تو سم الناقد . و اتعرف الناس تعريف الناشد . و اكلم نفسي في سرى
 واحاسبها بياليت شعري . هل هذه البلدة بلدة بغداد . التي كانت مطرزة
 بالعباد . و مرصعة بارباب التقي و الزهاد . ام هي بلدة فتية . لاشرقية ولا
 غربية . لقد اتسعت الازقة وضافت الصدور . و تهدمت القصور . و قد
 فتحت مناهج المشي و العبور . و سدت طرق المعيشة و الحبور . و زادت الدور
 و القوارير . و قلت الدراهم و الدنانير . و قد كثرت الزينة و العطور و قل التدبر
 في عواقب الامور . و فشا المناهي و الملاهي . و اهمل الامر الالهى فياليتها الامر
 بالعكس . و كان يومنا كالامس .

✽ المعرض ✽

صدر العدد الرابع من مجلة المعرض الزاهرة طائفاً بالمقالات التاريخية و الادبية العلمية
 و القصائد الرنانة الحماسية و كل مفيد و نافع من الابحاث و الهام من المواضيع و ليس ذلك
 بالامر العسير على هممة صاحبها الاديب الكبير الاستاذ السيد احمد عزت الاعظمي
 الصحافي المعروف لدى القراء عامة فترجوا للمعرض عمراً طويلاً و رواجاً تستحقته .

✽ الألب - البدائع ✽

عادت الى الصدور جريدة الادب بعد احتجاب طويل حافلة بكل مالد و طاب
 ورق و راق من المقالات الانتقادية و النكات المستملحة الهزلية . فترحب بالزميلة و ندعوا
 لها الانتشار الدائم .

✽ دروس خصوصية ✽

بلغة الكردية الفصحى ، و الفارسية ، و التركية
 للراغبين في التعليم بلغات المذكورة فليراجع مصطفى شوقي محرر جريدة بانكي
 كردستان :

تورکجه قسهی

= یکی اسلام عالمنده ملیت جریانلری =

ماقبلی ۵۴۳، ۶۶۷، ۸۶۸، ۱۰۶۱، ۱۱۶۱ - ۱۲ نجی صاییلده یازلمشدر

محرری: دو قنور شکرلی محمد بک سلیمان

بادیه العرب (نجد) عربلری دائما کندلی حریتلرینی محافظه ایتمشدر ، سوریه عراق ، حجازده بولنان عربلر ایسه کندیلرینی « ملت نجیبه » عد ایدرک تورک بو یوندوروغی آلتنه قضا و قدرک دوشوردیکنی و عرب نظر نده توره دی بر یابانجی اولمقدن باشقه بر شی اولمیان تورکاره قارشلی لایزال بر نغرت حس ایده گلشلمشدر . بیک سنه یه یاقین امتداد ابدن مختلف شکله تورک حاکمیننه رغما عربلر ایله تورکاره اصلا یکدیگرلرینه حسیننه مامشدر . هر ایکی ملتک استمداد و مزاج ملیسی تامبله یکدیگرینه ضد لاندندن هر هانکی بر زمینده صمیمی بر صورتده ائتلاف امکانی حاصل اولماتدر .

عربلر ایله تورکاره فطری دنبله جک قدر قوی اولان عدم ائتلاف امزجه لرینی و یقتور به رار نامنده بویوک بر فرانسز مؤلفی شو یله جه تصویر ایدیور : « ایکی لسان - عربی ، تورکی - اره سنده کی مابایت قادار ایکی ملت - عرب - تورک - اره سنده مابایت واردر . روما و جزایر عرض دائره سنده یاشایان ادرنه وانطالیه تورکاری ، شمال واقصای شمالی خلقی کبی یشالر ، حلبوکه عربلر بوتون اقالیمده جنوب واقصای جنوب خلقی کبی متعیشدرلر . عربلرک قابلیت انحناسا (Suppleness) جوایت ، قدرت

خیالیه ، ده موقراتیک تمایلات ، سرزاد فردیت (*Aaorchic individu-*
alism) وارتیستیک دو یغولرینه مقابل تورکک بطائت ووقاری ، حسن
 انضباط و انتظامی و فطری عسکرلکی کوزه چار پار حاکمیتی شعارایدینن تورکک اهل
 صنعته دائماً نظر استخفاف ایله باقمش و بو صنایع اربابنک وضع و مشوارلری ضبط
 و ربطه قارشی مبالا تسزلقلری تورکک قاننه طوقونمشدر . عربلر ایسه تورکی
 احمق (*Blcokhead*) بر ادم عد ایدرلر . تورکک سکوت و ملانی حماقت
 وجهالتنه ، قانونه حرمت حسلرینی ده اسارته استعدادینه عطف ایتدیکاری
 کبی حظوظات مادیه یه رغبتلرینی ده قباچه بهیمیت لرینه اسناد ایدرلر .
 تورکک صنایعه قارشی عدم قابلیتی عربلرک بالخاصه هدف استهزالی
 اولمشدر . . . الخ

بو کا علاوه عربلر تورکلری دین اسلامی افساد ایله ده اتهام ایدرلر .
 اسلامیتک ظهورندن اول اماکن مقدسه یی تحت محافظه یه الدقلرندن دیلایی
 مفتخر و مغرور اولان عربلر بر چوق مقدسات و خاطرات اسلامیه ایله بر قاتدهما
 شرف و قدسیتی ارتان اماکن مقدسه نک تورکلرک حفظ و حاکمیتلرینه
 کچمه لرینه عربلر بر تورلو تحمل ایده مدیلر . بو بابده کی کین و اغبرارلرینی
 فرصت دوشدکجه اظهاردن چکیتمه یورلردی
 و هابیلرک ۱۲۰ سنه قادار اول مکه یه تعرضلری صرف بورالرده تورک
 حاکمیتنه نهایت و یرمک اساسنه مستند ایدی . و هابیلرک ، مصرلی ابراهیم
 پاشانک تورکلره معاوتی سایه سننده وقوعه کلان محاربه ده مغلوبیتلرینه رغماً
 عربلرده تورکلره قارشی عدم ممنونیت زائل اولدی (۱۸۲۰) سنه سی راده سننده

عربستانده سیاحت ایدن الماب سیاح مشهوری (بورخارد) دییور که :
 « حجاز اوزرنده کی تورک حاکمیتی انحطاطه یوز طوته جق اولور سه عربلر
 تورک اسارتندن انتقاملرینی در حال اله جقلمدرلر » نصل که او یله اولدی .
 بونار یخدن یکر می سنه صکره ایدی که او وقتکی مکه مکرمه شریفی برفرانسز
 سیاحنه شو سوزلری سویلیور دی :

« نبی ذیشان حضر تلمرینک دوغرو دن دوغرو یه انجالی اولان بزلر اکثریتی
 خرمستیان اسرادن دونمه و فوق العاده موجب خجالت طر یقلره سلوک ایدرک
 موقع اقتداره کچن بوسفیل تورک پاشالرینه بویون کیورز »
 اون دو قوزنجی عصر اثنا سنده تورکلرک اوروپا ده هر هنر یمتلی عرب
 ولایتلرنده بر اشتعاله وسیله اولیوردی . عصر مذکورک اورنه سنه قدر
 جایجا اشتعال ایدن بونائره اختلال ملی بر پروغرامک ایجاباتی یا خود
 بر مفکوره ملیه نک تظاهراتی اولمقدن زیاده دینی ، موضعی ایدیلر . بوقیاملرده
 عشرتک منافع خصوصیه سی مهم بر رول اوینایوردی . فقط بو صوک
 التمش سنه طرفنده ایشلر کاملاً دیکشدی ، ملی حرکتلر ، ملی تحریکات
 سرزده ظهور اولدی ، ارتق معظم بر ملت اوینایوردی . باواش یاواش طراقه
 انتباهی ، قسماً ملایم و موافق بر سیاستک اثر محصولی ، قسماً جهانک هر طرفنده
 حکمران اولان جهل و جمودک مساعده نیله ، فتوحاندن فتوحاته قوشارق
 عقل سلیملرینی ده غائب ایدن متحکمک صماخ غفلتنه عکس ایده جکدی .
 طراقه حس ایدلدی . فقط غفلته دالانار ضرور زمانه سرسم ده اولمشلر دی منبیه
 اولمادیلر و سوریه ده عرب انتباه ملیسنک مهد ظهوری اولق شرفنی احراز ایتدی

✽ استقبالك نافع و مقتدر عضولرندن ✽

سماوه پولیس مدیر معارفی علی کمال افندی

اساساً بغداد اعدادی، عسکر یسندن برنجیلکله نشنت و حرب عمومیده قطعات
باشنده، امر ضابطه کننده و باور لکده اثبات املیت و قدرت ایدن موصی الیه الی
سنه دن برو عراق ده پولیس مسالکنده و وطنه فدا کارانه بر صورتده خدمت ایتیمکده در
اربیل و دیوانیه لوارنده کی فعالیت و اجر آتیه مسالکانه اولان استعداد و لیاقتنی یک اعلا
کوسترمش و هر کسه کندیسنی سودیر مشدر، شمدی به قدر بالدفعات مافوقلری طرفندن
ترفیع عریض و انها ایدلمشدر. بو کچی جسور و فعال کنجلمزک اعظمی خدمتانه
مساعدها عالی مراتبه ارتقا ایتملرینی منافع ملت و مملکت نامنه بزده آرزو و تمنی ایدرز

✽ عراق مجلس ملیسنک محترم اعضااری ✽

موصل مبعوثی: سعید ثابت چلبی

دیاله مبعوثی

مندلی نقیبی سید الیاس افندی

بغداد مبعوثی

چرچفچی زاده حاجی امین چلبی

موصل مبعوثی: شیخ نور محمد افندی

صلیانیه مبعوثی: میرزا فرج

ديارى كردستان

هفت روزنامه ييك اجتماعى وادبى
ومصوره، جارى پانزه روز جارى در آجى .
غايه وهد فى: تيكيشتن وپيكيشتن ملت،
خدمت انسانيتہ .
مخبره: بوموشتى مخبره لتك اداره خانه اكرى
مقاله: اوى بو خير ونفع ملت كورد
وانسانيت بي مع المعنويه انوسرى ، اوى
نوسرا اگر دا وا كرا يوه ادر يتوه .

كر يارى: لاول ژماره وه به . لبغداد سالى به
١٢ ، شش مانكى به ٧ لدر وه سالى به ١٥ شش
مانكى به ٨ روييه به ٦ بو ديار اجانبش وايه
بوقتابى وفتى و بونفر عسكر و بوليس و بو اوانه
كه معاشيان لشصت روييه زياتر نيه لبغداد
سالى به ١٠ لدر وه به ١٢ روييه به .
بو اعلانات: مشتري لتك اداره خانه پيك بيت

جريدة ، ادبية ، اجتماعية ،
اسبوعية مصورة تصدر كل نصف
شهر مرة مؤقتاً لصاحبها :
(آل صاحب قران : صالح زكى)
محل ادارتها :
بغداد - الشارع العام - حيدر خانة
المكاتب والمراسلات : يجب ان
تكون خالصة الاجرة ومعنونة باسم
ادارة (ديارى كردستان)
الرسائل التي لا تنشر تعاد لصاحبها
عند الطلب

بدل الاشتراك :
في العاصمة ١٢ روية ، في الخارج
١٥ روية عن سنة .
في العاصمة ٧ رويات ، في الخارج
٨ رويات عن ستة اشهر
لطلاب المدارس والجنود الجيش
والشرطة والذين لا يزيد راتبهم عن
الستين روية في بغداد ١٠ رويات وفي
الخارج ١٢ روية عن سنة وتضاف
عليها اجرة البريد لخارج العراق
الاعلانات : يتفق عليها مع الادارة